
[2018-20-RE](#)

CAUSA 2018-20-RE

(Bank of Montreal c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 165-2018. Recurs d'empara

Sentència del 19 de desembre del 2018

BOPA núm. 2, del 9 de gener del 2019

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 13 d'abril del 2018, per la representació processal de l'entitat Bank of Montreal, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'acte del 30 de gener del 2018, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que s'atorgui l'empara sol·licitada, que es declari la vulneració dels drets esmentats, que s'anul·li l'acte impugnat i que es retrotreguin les actuacions al moment anterior escaient;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 8 de maig del 2018;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 7 de setembre del 2018, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2018-20-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 27 de setembre del 2018, per la representació processal del Sr. Frederick Scott Salyer;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, l'1 d'octubre del 2018, per la representació processal de l'entitat bancària recurrent;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 10 d'agost del 2017, la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual declarava processat el Sr. Frederick Scott Salyer com a autor responsable d'un presumpte delict major de blanqueig de diners o valors derivat de suborns, manipulació de preus i productes alimentaris. En aquest aute es mantenia la mesura cautelar de bloqueig dels seus comptes, acordada el 3 de març del 2010.

1.2. La representació processal de l'entitat *Bank of Montreal*, com a propietària dels béns objecte del comís eventual, embargats preventivament, ja havia sol·licitat en el marc de les diligències prèvies ser tinguda com a part interessada i perjudicada, i, el 29 d'abril del 2016, la Batllia mitjançant aute no havia donat lloc a aquesta petició, sense perjudici que es pogués sol·licitar la condició de part en el procediment de comís davant el Tribunal de Corts.

1.3. El 29 de gener del 2018, la representació processal de l'entitat *Bank of Montreal*, fonamentant-se en l'article 70 del Codi penal, va tornar a presentar la seva sol·licitud per ser part en el procés.

1.4. El 30 de gener del 2017, la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia va considerar que la petició esmentada ja havia estat resolta per l'aute del 29 d'abril del 2016, el qual havia esdevingut ferm i, per tant, decidia no tornar-se a pronunciar al respecte.

1.5. La representació processal de l'entitat *Bank of Montreal* va formular un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta decisió per tal com s'havien vulnerat els seus drets a la jurisdicció, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.6. El 19 de març del 2018, la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia va dictar un aute en què acordava desestimar aquest incident de nul·litat d'actuacions.

1.7. El 13 d'abril del 2018, la representació processal de l'entitat *Bank of Montreal* va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 30 de gener del 2018, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica de l'entitat bancària recurrent

- Aquesta part exposa que el seu títol de propietat està establert en una Ordre Final ferma de confiscació emesa el 13 de juny del 2014 pel Tribunal del districte Est de Califòrnia, en què es declarava que *Bank of Montreal* tenia un dret, títol i interès anterior i superior sobre tots els fons d'un compte concret del Sr. Salyer a Crèdit Andorrà.

- Exposa igualment que, mitjançant una demanda d'exequàtur, va intentar el reconeixement a Andorra de l'Ordre Final esmentada, demanda que va ser denegada per la Sala Civil del Tribunal

Superior de Justícia per considerar que no es tractava d'una resolució civil o dels efectes civils d'una sentència penal, encara que, d'acord amb la legislació dels Estats Units, aquesta resolució fos resultat d'un procediment civil accessori a un procediment penal.

- Que la Batllia, el 29 d'abril del 2016, va denegar la seva condició de part per tal com no es podia considerar perjudicada o ofesa en la instrucció efectuada contra el processat per un presumpte delict de blanqueig de diners, però que podia personar-se davant el Tribunal de Corts, competent per tramitar el procediment de comís, procediment en què *Bank of Montreal* va ser part però que va finalitzar amb el retorn dels béns a les diligències prèvies instruïdes contra el processat.

- Per aquests motius, aquesta part va tornar a sol·licitar la seva personació a la causa, no com a perjudicada o ofesa, sinó pel fet que havia acreditat tenir un interès legítim sobre els béns esmentats i que podien ser objecte d'un comís eventual (article 70 del Codi penal).

- Pel fet que la Batllia denega la seva constitució de part adduint que aquesta pretensió ja havia estat resolta l'any 2016, aquesta part considera que s'ha vulnerat el seu dret a la jurisdicció, ja que la situació jurídic-processal existent en el moment de la primera petició no és la mateixa que la situació actual.

- Segons el seu parer, aquesta petició és lògica ja que després del procediment de comís seguit davant el Tribunal de Corts, els béns objecte de discussió i la seva titularitat es troben en la causa seguida per un presumpte delict de blanqueig de diners.

- Considera que si tant el Ministeri Fiscal com la Batllia consideraven que podia comparèixer davant el Tribunal de Corts en el procediment de comís, comís que es durà finalment a terme en la causa penal seguida contra el Sr. Salyer, la conclusió lògica i raonable, seria la d'acceptar la condició de part del *Bank of Montreal*. Per consegüent, la decisió de la Batllia és irracional i contradictòria amb les anteriors i vulnera, a més, el seu dret d'accés a la jurisdicció, causant-li una indefensió efectiva, ja que no pot intervenir i articular els arguments escaients en defensa del seu interès.

- En aquest sentit cita una decisió recent del Tribunal de Corts en què destaca que el respecte del dret a un procés degut obliga a no restringir l'accés al procés a qui defensa un interès legítim que li ve donat per la seva afectació pels fets objecte d'enjudiciament. I cita igualment la jurisprudència del Tribunal Constitucional mateix en relació amb les garanties processals i la competència del Tribunal Constitucional en el marc d'una presumpta vulneració de l'article 10 de la Constitució.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li l'aute impugnat i que retrotregui les actuacions al moment anterior escaient.

2.2. Argumentació de la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia

- Si bé l'entitat bancària recurrent al·lega les disposicions de l'article 70 del Codi penal per tal que se la reconegui com a tercera persona els béns de la qual es poguessin veure afectats per un comís eventual, la Batllia considera que la seva manca de legitimació a participar com a part ofesa o víctima, ja havia estat resolta mitjançant aute del 29 d'abril del 2016, esdevingut ferm i, per tant, decideix no donar lloc a aquesta petició.

- Afegeix que per tal com l'aute esmentat va esdevenir ferm, no té cabuda reiterar-se il·limitadament

en la mateixa petició, doncs no es podria resoldre mai la qüestió, romanent la via de recurs oberta de manera indefinida.

- En l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, la Batllia declara novament que la petició efectuada l'any 2018, no justifica cap fet nou i, en virtut del principi de la cosa jutjada, inadmet aquesta petició sense entrar novament en el fons. Per acabar, la Batllia declara que dels fets exposats no se'n deriva la vulneració de cap dels drets al·legats per la part recurrent.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal cita la jurisprudència del Tribunal Constitucional que circumscriu les seves competències en el marc d'un recurs d'empara per la suposada vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i exposa el seu cànon de constitucionalitat.

- El Ministeri Fiscal considera evident que la primera petició del *Bank of Montreal*, resolta l'any 2016 i la segona petició de l'any 2018 són totalment i literalment idèntiques. I que la primera petició va ser resolta de manera ferma i definitiva, mitjançant l'aute del 29 d'abril del 2016. Per consegüent, de manera encertada, la batlle instructora considera que no és possible pronunciar-se novament sobre el mateix objecte sense vulnerar la institució de la cosa jutjada i el principi constitucionalment establert de la seguretat jurídica.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que declari la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

2.4. Argumentació de la representació processal del Sr. Frederick Scott Salyer

- Aquesta part s'oposa a aquest recurs d'empara per tal com l'entitat bancària recurrent no disposa de legitimació ni *ad causam* ni *ad processum*.

- Segons el seu parer, en aquesta causa només hi ha dues parts ben clares: d'una banda, el Ministeri Fiscal que cerca obtenir la incautació dels diners bloquejats i embargats del recurrent amb una imputació de blanqueig de diners sense fonament, i d'altra banda, aquesta part que segueix perplexa la lenta evolució d'aquesta causa iniciada fa 7 anys.

- Considera que si l'entitat recurrent disposa d'un interès directe derivat de la seva relació professional amb el Sr. Salyer, no se li pot negar el dret a la jurisdicció, però haurà d'accionar davant la jurisdicció civil o penal que estimi pertinent i corresponent al domicili del querellat, però no davant cap jurisdicció andorrana, davant la qual només en la contenciós-administrativa hi pot comparèixer qui tingui un interès directe i així sigui demandat per edictes públics en una demanda administrativa *ad hoc*, cosa que òbviament no és el cas aquí.

- Així mateix s'adhereix als arguments esgrimits pel Ministeri Fiscal, els quals eren suficient per inadmetre a tràmit aquest recurs d'empara, però que segueixen sent pertinents, perquè s'han dictat resolucions denegatòries de la legitimació processal de l'entitat recurrent des de l'any 2016 en via ordinària que són fermes i executives, ja que no van ser oportunament impugnades i van esdevenir cosa jutjada.

- Per acabar, demana la desestimació d'aquest recurs d'empara i la imposició de les costes processals i extraprocessals causades, inclosos els honoraris d'advocat.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substantius, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa, la qüestió sobre la qual el Tribunal Constitucional s'ha de pronunciar és la de saber si la denegació (fonamentada en l'autoritat de la cosa jutjada) de la batlle instructora en relació amb la legitimació activa de l'entitat recurrent (al·legada per aquesta d'acord amb les disposicions de l'article 70 del Codi penal) ha vulnerat el dret de l'entitat bancària recurrent a accedir a la justícia per tal de reclamar la propietat dels béns comissats.

3.5. El dret a accedir a la justícia és un element inherent al dret a un procés degut, reconegut a l'article 10.1 de la Constitució (veg. per ex. la sentència del 7 de maig del 2018, recaiguda en la causa 2017-38-RE). Aquest dret implica la possibilitat d'accedir a un jutge sense presumir, no obstant això, el resultat substantiu consecutiu a aquest accés.

3.6. L'anàlisi dels fets d'aquesta causa demostra que l'entitat bancària recurrent va tenir la possibilitat de presentar els seus arguments davant la Batllia, la qual el 29 d'abril del 2016, li va denegar l'estatus de part ofesa o perjudicada en el procediment de blanqueig de diners seguit contra el Sr. Frederick Scott Salyer, tot i indicar-li que podia personar-se en el procediment *ad hoc* de comís que s'havia de tramitar davant el Tribunal de Corts. En aquesta fase l'anàlisi dels fets també demostra que l'entitat bancària recurrent va poder presentar les seves al·legacions davant el Tribunal de Corts.

3.7. En aquest estadi, no és irraonable ni il·lògic que la batlle instructora hagi considerat que la decisió que va adoptar el 29 d'abril del 2016 -que no va ser recorreguda- va adquirir l'autoritat de la cosa jutjada, la importància per a l'estabilitat de les relacions jurídiques de la qual és fonamental per a una bona administració de la justícia. Efectivament, no correspon al Tribunal Constitucional valorar la interpretació de l'article 70.3 del Codi penal efectuada per la batlle instructora. Considerant que a través de l'activació d'aquesta base jurídica, les pretensions de l'entitat bancària recurrent eren, *in fine*, idèntiques a aquelles que van ser formulades l'any 2016, el Tribunal Constitucional considera que la motivació de la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia apleix les exigències del cànon de constitucionalitat relatives a l'article 10.1 de la Constitució sobre el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

DECISIÓ:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal de l'entitat Bank of Montreal contra l'aute del 30 de gener del 2018, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia.
2. D'acord amb l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, condemnar l'entitat bancària recurrent al pagament de les costes processals en seu constitucional.
3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de l'entitat Bank of Montreal, a la representació processal del Sr. Frederick Scott Salyer, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 19 de desembre del 2018.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada